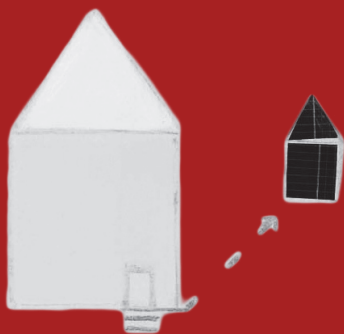

GUIA PRÀCTICA SOBRE RÈGIM ECONÒMIC MATRIMONIAL VALENCIÀ

València, 2011

Edita Deganat Autonòmic dels Registradors de la
 Propietat, Mercantils i de Béns Mobles de la
 Comunitat Valenciana
 Centre d'Estudis Registrals

Plaça de la Reina, 5 46003 València
Telèfon: 96 353 27 65 | FAX: 96 352 19 96
decanato.valencia@registradores.org

Coordinadora de l'edició
Pilar García Goyeneche

Autors Maria Soriano Bayot
 Fernando Llopis Rausa

Il·lustracions
Carmen Michavila

Traduccions
Alicia Villalmanzo Manrique

Dipòsit Legal: V-1309-2011

Imprès a Espanya
Gráficas Marí Montañana. Horno de los Apóstoles, 4
46001 Valencia. Tel. 96 391 23 04

Han transcorregut tres anys des de l'entrada en vigor d'esta llei i no obstant molts valencians encara ignoren, al contraure matrimoni, quin és el règim econòmic que els és aplicable.

Tampoc els que han contret matrimoni amb anterioritat a esta saben fins a quin punt els afecta, o si poden acollir-se a la seua regulació.

Amb esta guia pretenem informar, amb un llenguatge senzill i a l'abast de tots per mitjà d'un sistema de preguntes i respostes, sobre la nova regulació.

Dirigida als ciutadans, té un caràcter divulgatiu i espera ser útil a tot aquell que vullga saber, d'una forma ràpida i senzilla, quin és el règim econòmic matrimonial valencià sorgit de la Llei 10/2007, de 20 de març.

A QUIN RÈGIM ESTÀ SUBJECTE EL MEU MATRIMONI?

La Llei de règim econòmic matrimonial valencià va entrar en vigor el 25 d'abril del 2008 i s'aplicarà als matrimonis celebrats amb posterioritat. És a dir, el règim econòmic concret a què se sotmeta el matrimoni dependrà de la data de la seua celebració. Però a més de la data de celebració del matrimoni, hem de tindre en compte el veïnat civil dels cònjuges.

Matrimoni celebrat ABANS del 25 d'abril del 2008

- ☐ *Si no es van atorgar capitulacions matrimoniales, quedarà sotmés a la societat de guanys prevista en el Codi civil, com a règim econòmic supletori de primer grau.*
- ☐ *Si es van atorgar capitulacions matrimoniales, estes conservaran la seua validesa, resultant d'aplicació el règim econòmic a què els esposos es van acollir voluntàriament, i sense perjudi que puguem atorgar noves capitulacions i sotmetre's a la Llei valenciana.*

Matrimoni celebrat DESPRÉS del 25 d'abril del 2008

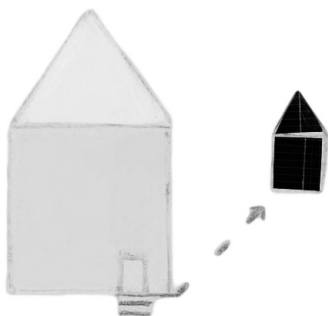
- Si els *dos* cònjuges són valencians en el moment de contraure matrimoni, s'aplicarà la llei valenciana. És a dir, el règim econòmic serà el règim matrimonial de separació de béns establert en la Llei valenciana, llevat que en carta de noces pacten un règim distint.
- Si només *un* dels contraents té veïnatge civil valencià, s'aplicarà el règim valencià en algun dels supòsits següents:
 - Si pacten en document públic abans de celebrar matrimoni que el règim siga el valencià
 - Si algun d'ells viu a la Comunitat Valenciana
 - Si després de celebrar-se el matrimoni fixen la seua residència habitual a la Comunitat Valenciana
 - També podran subjectar-se al règim valencià si celebren el matrimoni a València
- Si *cap* dels contraents és valencià, també el règim pot ser valencià sempre que es donen algunes de les circumstàncies exposades en l'apartat anterior.

QUINS PRINCIPIS REGIXEN EL RÈGIM ECONÒMIC MATRIMONIAL VALENCIÀ

El règim legal supletori valencià (és a dir quan no hi haja capitulacions o estes siguen ineficaces) és el de separació de béns.

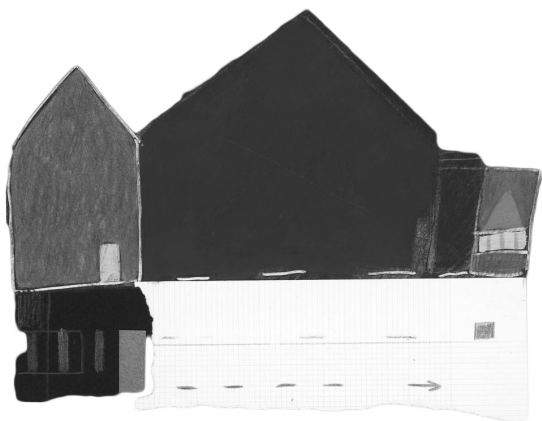
La nova regulació reconeix:

- 1^r La plena igualtat jurídica dels cònjuges i la llibertat civil entre ells.
- 2ⁿ La possibilitat de pactar amb entera i absoluta llibertat qualsevol règim econòmic matrimonial en capitulacions matrimonials sense més limitacions que les establides en la llei.
- 3^r La plena llibertat dels cònjuges de modificar el règim econòmic matrimonial valencià, que en cap cas perjudicarà els drets ja adquirits per tercers.
- 4^t Els cònjuges podran celebrar entre ells qualsevol classe de contractes, i cap d'ells representa a l'altre sense poder exprés o atribució legal.

CÀRREGUES DEL MATRIMONI

- Els cònjuges estan obligats a contribuir a l'alçament de les càrregues del matrimoni en la forma i mesura que resulte d'allò que s'ha acordat per ells, o en defecte de pacte, d'allò que resulte proporcional a les seues respectives rendes i patrimonis. Estan especialment afectes a l'alçament els béns agermanats i les donacions per raó del matrimoni, als quals després farem referència.
- Hi ha un deure d'informació recíproca entre els cònjuges sobre la composició dels seus patrimonis i sobre els actes d'administració que duguem a terme sobre el patrimoni comú.
- De les despeses d'un cònjuge per a satisfer les necessitats ordinàries de la família, respondran en primer lloc, els béns del cònjuge que va contraure el deute, els béns agermanats i si és el cas, els donats per raó del matrimoni i subsidiàriament, els de l'altre cònjuge.
- El treball per a la casa, l'atenció especial als fills, ascendents o discapacitats es considerarà com a contribució a l'alçament de les càrregues del matrimoni. A l'hora de dissoldre's el règim matrimonial, estos servicis donen lloc a l'obligació de compensar-los.

VIVENDA HABITUAL DE LA FAMÍLIA: BÉ JURÍDIC PROTEGIT

Donat el caràcter especial que té la vivenda habitual familiar en el si del matrimoni, s'han adoptat una sèrie de mesures per a la seua protecció. S'apliquen a qualsevol règim matrimonial, pactat o legal supletori (germania, separació de béns...).

- ❑ Per a poder disposar d'algun dret sobre vivenda habitual, el cònjuge amo necessitarà el consentiment de l'altre cònjuge en cada cas (ex. compra-venda, hipoteca, donació, etc.).
- ❑ Quan es formalitze algun d'estos negocis dispositius sobre la vivenda habitual per un dels cònjuges, és necessari que manifeste que és la vivenda habitual i que consenta l'altre cònjuge.
- ❑ Hi ha la possibilitat de suplir la negativa del consentiment del cònjuge no titular sense justa causa amb autorització judicial (entenga's justa causa quan convisquen en la llar familiar fills comuns).
- ❑ La conseqüència de realitzar un acte dispositiu sobre la vivenda familiar del cònjuge titular sense el consentiment de l'altre, és que l'altre cònjuge pot anul·lar-lo (encara que és susceptible de ratificació per part d'este, en cas contrari es produirà la nul·litat d'este acte).
- ❑ En cas de defunció d'un cònjuge existixen a favor del supervivent dos drets:

- L'anomenat predetracció: se li adjudicaran els béns que constituïxen l'aixovar domèstic de la vivenda familiar, exclosos els d'extraordinari valor.
- El dret preferent a adjudicar-se l'ús de la vivenda habitual.

Ambdós drets es perden en el cas que la defunció s'haja produït per violència domèstica de l'altre cònjuge, o este haja sigut condemnat per sentència ferma per dita mort.

LA CARTA DE NOCES O CAPITULACIONES MATRIMONIALES

Com resulta de tot allò que s'ha dit abans, el règim econòmic matrimonial en la Comunitat València serà en principi el pactat en capitulacions matrimonials.

Qui pot atorgar les capitulacions matrimonials?

Poden atorgar capitulacions matrimonials tots els que puguem contraure matrimoni, és a dir:

- ☐ Els majors d'edat.
- ☐ Els menors d'edat a partir dels 14 anys. Ara bé, si en les capitulacions matrimonials s'atribuïxen drets d'un contraent menor a l'altre cònjuge sobre béns immobles, establiments mercantils o industrials o objectes d'extraordinari valor, el menor necessitarà el complement de capacitat dels seus pares i, en defecte d'este, el del seu curador.
- ☐ Si un dels cònjuges està incapacitat judicialment, la possibilitat que atorgue capitulacions matrimonials dependrà del que diga la sentència d'incapacitat.

Què puc pactar en capitulaciones matrimoniales?

En les capitulacions s'establix el règim econòmic del matrimoni i també qualsevol pacte patrimonial o personal entre els cònjuges o a favor dels fills, nascuts o per nàixer. Però sempre estos pactes han de respectar la llei, els bons costums i el que impose la igualtat de drets i obligacions entre els consorts dins del seu matrimoni.

Quan puc atorgar la carta de noces o capitulacions matrimonials?

Les capitulacions poden atorgar-se abans o després del matrimoni, si bé els atorgats abans només produïxen efectes a partir de la celebració del matrimoni.

Puc modificar les capitulacions?

No hi ha cap obstacle que s'opose a modificar les capitulacions, sempre que les modifiquen les mateixes persones que les van atorgar i sense perjudici dels drets adquirits per tercers de bona fe abans de la publicitat registral de la modificació o del seu coneixement efectiu.

Com he d'atorgar les capitulacions?

Les capitulacions matrimonials i les seues modificacions hauran de constar en escriptura pública, però perquè siguin oposables enfront de tercers és necessari que s'inscrivien en el Registre Civil, llevat que estos les conegueren amb anterioritat.

Què ocorre amb les capitulacions matrimonials en els casos de nul·litat, separació i divorci del matrimoni?

En estos casos els capítols esdevenen ineficaços. Per tant, els cònjuges en el conveni regulador podran ratificar, modificar o extingir determinats drets, obligacions o funcions que hagueren establert en la carta de noces o capitulacions, sempre que no siga incompatible amb la nova situació. El conveni regulador tindrà eficàcia a partir que haja sigut aprovat pel Jutge.

I en cas de defunció d'un dels cònjuges?

Després de la mort d'un dels cònjuges allò que s'ha pactat en la carta de noces pot tindre vigència i eficàcia en els termes que s'hagen pactat o en els termes que resulten del testament.

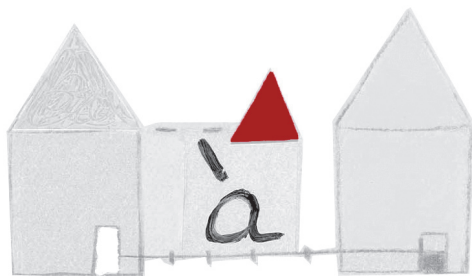
QUÈ SÓN LES DONACIONS PER RAÓ DEL MATRIMONI?

Són aquelles que realitza un dels contraents o dels cònjuges a favor de l'altre en consideració al matrimoni que se celebrarà o que s'ha celebrat. També són aquelles que realitzen altres persones amb la mateixa consideració, o per a ajudar a l'alçament de les càrregues del matrimoni.

Com a particularitats d'este tipus de donacions podem assenyalar les següents:

- ☐ El donant ha de tindre capacitat per a contractar i disposar dels seus béns. El donatari necessitarà la mateixa capacitat que per a contraure matrimoni.
- ☐ Tenen com a objecte qualsevol classe de béns, universalitats de béns, drets i accions.
- ☐ Les donacions que es realitzen conjuntament als contraents o als cònjuges pertanyen als dos per parts iguals i en règim de comunitat ordinària, llevat que el donant hi haja disposat una altra cosa.
- ☐ Podran fer-se constar en capitulacions o en escriptura, llevat que siguin béns immobles que necessàriament constaran en escriptura pública.
- ☐ Les donacions per raó del matrimoni podran revocar-se a més de per les causes generals, per:

- No celebrar-se el matrimoni dins de l'any següent a la donació.
- En cas de donacions modals i condicionals, per l'incompliment del mode o de la condició.
- Si es declara nul o es dissol el matrimoni o els cònjuges se separen de fet o judicialment.

SOCIETAT DE GUANYYS VALENCIANA: LA GERMANIA

Què és la Germania?

- ❑ És una comunitat pactada entre els esposos en capitulacions matrimonials, abans, durant o amb posterioritat al matrimoni. És a dir, els béns es fan comuns per acord entre els cònjuges.
- ❑ També pot atribuir-se el caràcter agermanat dels béns en escriptura pública, sense necessitat d'atorgar o modificar capitulacions.
- ❑ La germania pot comprendre tots, algun o alguns dels béns dels esposos. Cal aportar-hi béns o excloure'n béns, respectant els drets adquirits per tercers.
- ❑ L'administració i disposició dels béns agermanats requerix el consentiment d'ambdós cònjuges. Si estos actes són realitzats per un dels cònjuges, cap la ratificació per l'altre amb efectes retroactius. Si un dels cònjuges es nega a prestar el consentiment, és possible que l'altre cònjuge acudisca al Jutge perquè este el suplisca.

Com s'extingix?

- ❑ La Germania s'extingix per acord mutu dels cònjuges o per dissolució, separació o nul·litat del matrimoni.
- ❑ També pot extingir-se en cas d'embargament sobre béns agermanats per deutes d'un sol dels cònjuges, en determinats supòsits.
- ❑ Quan es dissolga la Germania i els cònjuges no pacten un altre règim, s'entendrà que cada un té la propietat, administració i disposició dels béns que li resulten adjudicats.
- ❑ La divisió dels béns agermanats es farà per mitat entre ambdós cònjuges, o en cas de defunció d'un d'ells, entre el supervivent i els hereus del premort, una vegada pagats els deutes. Cap també adjudicar a un cònjuge o al supervivent l'usdefruit vitalici de tots els béns agermanats i a l'altre cònjuge o als hereus del premort la nua propietat d'estos.

EL RÈGIM LEGAL SUPLETORI VALENCIÀ: EN QUÈ CONSISTIX EL RÈGIM DE SEPARACIÓ DE BÉNS?

Si no hi ha capitulacions matrimonials, el règim aplicable a la Comunitat Valenciana és el règim de la separació de béns.

Quina és la situació dels béns dels esposos?

Una vegada celebrat el matrimoni, cada cònjuge conserva la propietat dels seus béns. És a dir, són propis de cada un dels cònjuges:

- Tots els béns que tenia com a tals quan es va celebrar el matrimoni.
- I tots els béns que adquirisca després per qualsevol títol.

Què ocurreria si hi ha dubte sobre a quin dels cònjuges pertany algun bé o dret?

- En este cas, si no es pot acreditar a quin dels cònjuges pertany algun bé o dret posseït per ells, s'entén que correspon als dos per mitat, respectant sempre el millor dret que sobre eixe bé puga tindre un tercer.
- Ara bé, si resulta que es tracta de béns mobles d'ús personal o que estan directament destinats a l'exercici de l'activitat d'un dels cònjuges i no són d'extraordinari valor, tenint en compte les circumstàncies econòmiques del cònjuge usuari, es presumix que pertanyen a este.

Què ocorre amb les càrregues de la família?

- Encara que cada cònjuge conserva la propietat dels seus béns, estos estan obligats a contribuir a les càrregues de la família en la forma que veurem més avant.

Què ocorre amb els deutes dels cònjuges?

Cal distingir segons que el deute haja sigut contret per un cònjuge en l'exercici de la seua llibertat civil o que el deute haja sigut contret en l'exercici de la potestat domèstica:

- Qui respon dels deutes contrets per un cònjuge que no tinguen relació amb el matrimoni? Estos deutes seran d'exclusiva responsabilitat del cònjuge deutor.
- Qui respon de les obligacions concretes en l'exercici de la potestat domèstica dirigides a satisfer les càrregues del matrimoni i de la família? Hem de tindre en compte que qualsevol dels cònjuges pot actuar per si sol per a atendre a les necessitats de la família. *Però, qui ha de pagar estos deutes al creditor?*
 - Primer es pagaran els deutes amb els béns agermanats o les donacions per raó del matrimoni especialment afectes a l'alçament de les càrregues del matrimoni.
 - En segon lloc, si no hi ha béns agermanats o donacions per raó del matrimoni afectes a l'alçament de les càrregues, pagarà el deute el cònjuge que va contraure el deute, i si este no té béns suficients, pagarà el deute l'altre cònjuge. Però és important tindre en compte que siga qui siga el cònjuge que pague el deute, entre ells respondrà en proporció als ingressos que tinga.

Deganat Autonòmic dels Registradors de la Propietat,
Mercantils i de Béns Mobles de la Comunitat Valenciana

Centre d Estudis Registrals

Plaça de la Reina, 5 46003 València
Tel·lèfon: 96 353 27 65 | FAX: 96 352 19 96
decanato.valencia@registradores.org
www.registradores.org